

המוצר והסערה: רשות ניירות ערך צפויה להגביל את פיקדון ה-S&P 500 של לאומי

שבועות אחרי שהושק הפיקדון החדש של בנק לאומי, שמבטיח תשואה זהה למדד הרגל האמריקאי וניזילות מלאה, לגלובס נודע כי רשות ניירות ערך פתחה בבדיקה של המוצר • הרשות פנתה אל הבנק בבקשה להפסיק את שיווקו עד להחלטה בעניין, שצפויה להתפרסם בשבועות הקרובים

להשקיע רק חלק קטן מהסכום בחושים על המדד, בעוד רוב סכומי הפיקדון יופנו לפיקדונות בבנקים זרים או במכשירים סולידיים (אג"ח, מק"מים וכו'), כפי שעושים כיום מנהלי הקרנות. אלא שבניגוד למנהלי הקרנות, אשר מחויבים להעביר את הרווחים מההשקעה באפיקים האחרים לחוסכים, הבנקים יהנו מכספים אלו שצפויים להגריל את קופתם. לכן, מצטרפת הכנסה נוספת הנוגעת להמרות מט"ח, אותם יבצע הבנק עבור החוסכים שכן מדובר בפיקדון דולרי. במכתב שנשלח בחדש שעבר לרשות ני"ע, על-ידי אלי בבל, יו"ר איגוד מנהלי קרנות הנאמנות, נטען כי המהלך "פוגע באופן יסודי בתחרות בין מוצרי שוק הכסף השונים בישראל", וכי הוא עלול לגרום נזק למשקיעים בו, משום שהם "אינם נהנים מההגנות מהן נהנים משקיעים בקרנות נאמנות, באמצעות הכללים השונים המוחלים על קרנות". לבסוף, בזמן שבסביבת הבנקים טענו כי הצעת פיקדונות מובנים על מדדים כה פופולריים עשויה לפתוח את השוק ולהטיב עם הצרכן, באיגוד מנהלי הקרנות גורסים שהמהלך יפגע בתחרות, אותה ניסה המחוקק לקדם בעשורים האחרונים. העובדה שהבנקים משמשים גם כיועצי השקעות עבור ציבור לקוחותיהם, מביאה אותם להביע "חשש ממשי שהם ייטו לשווק לציבור את אותם פיקדונות, חלק ליעץ לו להשקיע בקרנות הנאמנות המקבילות". מלאומי לא נמסרה תגובה. מרשות ני"ע נמסר: "מאחר והנושא נמצא בטיפול, אנו מעדיפים שלא להגיב עליו כרגע".

ספי זינגר, רשות ני"ע
צילום: שלומי יוסף

מנכ"ל בנק לאומי חנן פרידמן
צילום: אורן דאי

ההבדלים בין פיקדון S&P 500 של לאומי למוצרים דומים אחרים

פיקדון S&P 500 של לאומי	פיקדונות S&P 500 אחרים בבנקים**	קרן נאמנות (בתי השקעות וחברות ביטוח)	תשואה
בהתאם לביצוע המדד*	עד 85% מתשואת המדד, ללא פגיעה בקרן	בהתאם לביצועי המדד	לניצוץ
יומי	שנתי	לאורך היום	ניזילות
לקוח מיועץ, הפקדה של לפחות 5,000 דולר	לקוח מיועץ, רף הפקדה משתנה	אין	תנאי סף
0%	0%	0%-0.4%	דמי ניהול

* עד 40% מדמי טפחות והביטוח

בשנה שעברה השיקו בנקב הבינלאומי פיקדון מובנה לתקופה של שנתיים על המדד במסגרתו עשויים החוסכים ליהנות מעד 85% מהביצועים של ה-S&P 500, בעוד במקרה של ירידות במדד הם יקבלו את הקרן. פיקדון דומה הושק בשנה החולפת גם על ידי מזרחי טפחות ולאומי (בטרם יצא למהלך הנכחי).

אלא שהפיקדון החדש של לאומי נבדל מפיקדונות אלו בשני פרמטרים מרכזיים - הוא מציע נזילות יומית ומשקף באופן מלא את ביצועי המדד כך שהמשקיעים עשויים להפסיד חלק מכספי הקרן (בניגוד לפיקדונות הקיימים בהם הקרן מובטחת). מה שהפך אותו למוצר דומה ובעל פוטנציאל תחרות אל מול קרנות הנאמנות הפועלות כיום, והוליד את בדיקת הביטוי המיסוי, שכן הוא ימוסה במס רווחי הון (25% ריאלי) בעת הפייה - ולא על 15% נומינלי כמו בפיקדון בנקאי רגיל.

עם זאת, הפיקדון שונה מקרנות הנאמנות בכמה פרמטרים וביניהם זהות הרוכשים של המוצרים. כך, בעוד הקרנות נגישות לכלל הציבור, מי שיכול להשקיע דרך המוצר החדש הם לקוחות הבנק הזכאים לייעוץ השקעות (כאלו המנהלים חשבון ניירות ערך של מעל 100 אלף שקל), וכן הסכום המינימלי להפקדה עומד על 5,000 דולר. בנוסף, כחלק מתנאי הפיקדון נקבע, כי הוא יפרע אוטומטית בהינתן תשואה חיובית או שלילית של 40% בשנה (12 חודשים).

זעם בתעשיית הקרנות: פגיעה בתחרות

השקת המוצר של לאומי הגיעה בצל הפופולריות שצברו בשנים האחרונות אפיקי החיסכון השונים הנשענים על מדד ה-S&P 500. על פי נתוני רשת ני"ע, בארץ נסחרות קרנות על מדר ה-S&P 500 בקניה כולל של כ-78 מיליארד שקל, מהווים כרבע מהתעשייה הפסיבית בישראל (קרנות סל ומחזקות). לצורך השוואה, עד לפני שלוש שנים (2022) ניהלו קרנות אלו סכומים של 11.5 מיליארד שקל בלבד. המהלך של לאומי עורר את זעמם של גורמים שונים בשוק ובראשם מנהלי הקרנות שטענו כי מבנה הפיקדון הופך אותו ל"קרן נאמנות בתחפושת", וחששו שבנקים נוספים יצטרפו למגמה וייעצו מוצרים דומים. העובדה שהבנקים לא כפופים למגבלות המוסטטים על מנהלי הקרנות, תאפשר להם

איתן גרסטנפלד

בלעד

חודש וחצי אחרי שעורר סערה בשוק המקומי, לגלובס נודע, כי ברשות ניירות ערך פתחו בבדיקה של פיקדון ה-S&P 500 שהושק לאחרונה על ידי בנק לאומי. מטעם הרגולטור נעשתה פנייה אל הבנק בבקשה להפסיק את שיווקו עד להחלטה בעניין, אשר צפויה להתפרסם בשבועות הקרובים. על פי מידע שהגיע לידי גלובס ברשות הופתעו מהמוצר אותו החלו לשווק בלאומי לפני החגים וביצעו פנייה אל הבנק כדי לקבל הבהרות בנושא. בתום השיח בין הצדדים החלו ברשות בגיבוש נייר עמדה בנושא, אשר צפוי להתפרסם כבר בשבועות הקרובים, ולכלול הגבלות משמעותיות על שיווק המוצר, וכן על האפשרות להשיק מוצרים דומים.

"ברשות הופתעו מהמוצר החדש"

אנשים שהיו מצויים בחדש האחרון בשיח עם הרשות בנושא טענו בפני גלובס, כי "גם ברשות הופתעו לשמוע על המוצר החדש של לאומי ומאוד לא אהבו את זה, מה גם שכמו שה נראה לא ריכזו אותם לפני כן". על כן, על פי ההערכות, ברשות צפויים להציג עמדה נוקשה ביחס לפיקדון החדש, ולטעון שמדובר במוצר שעומד בניגוד להחלטות ועדת בכר אשר אילצה את הבנקים למכור את פעילות קופות הגמל וקרנות הנאמנות שברשותם. בצל הפניות שנעשו לבנק מצד הרשות, בבקשה לעצור את שיווק המוצר עד לפרסום נייר העמדה בנושא, בלאומי בחרו להוריד מהאוויר את הקמפיין התקשורתי הנרחב, אשר ליווה את המהלך, אך דף נחיתה באתר הבנק ממשיך להציע ללקוחות להצטרף אל הפיקדון באמצעות יועצי ההשקעות.

למה דווקא המוצר של לאומי?

בשוק קיימים כיום שורה של פיקדונות מובנים המושפעים מביצועי מדד הרגל האמריקאי. פיקדון מובנה הוא מוצר בנקאי המציע לחוסכים להיחשף לשינויים בשוק ההון (במדדים, מניות, מט"ח וכו') בתמורה לנזילות הכסף לתקופה מוגדרת. בניגוד לאפיקי השקעה אחרים, הפיקדונות המובנים מציעים לחוסכים סיכון נמוך יחסית היות ועל פי רוב הקרן מובטחת. כך

עוד זווית

מאות אלפי לקוחות בנק לאומי קיבלו 500 שקל במזומן

הטבות בשווי מינימלי של 1.5 מיליארד שקל לשנה ולהעניק אותה לציבור. לאחר מכן, הציגו הבנקים השונים את מתווה ההטבות שגיבשו, שהוכפל בהיקפו הכספי. מעבר לדחיית תשלומים לנפגעי המלחמה, לצד ללקוחות פרטיים ועסקיים בשל מצב המשק, הציעו הבנקים גם פטורים שונים מעמלות ניירות ערך (הפועלים). החורים על ריבית על המינוס (דיסקונט), הפחתת האובדן רפט לעסקים קטנים (הבינלאומי) ומענק של 500 שקלים לבעלי משכנתאות (מזרחי-טפחות).

חזי שטרנלינט

מ-150 שקל או סכום דומה במזומן, מהטבת המזומן של לאומי נהנים חלק מהלקוחות. מדובר בהטבה שניתנה ללקוחות בנק לאומי שהוציאו בחודש ספטמבר לפחות 7,000 שקל בכרטיס האשראי הבנקאי שלהם ושהם מעבירי משכורת לבנק. בבנק ציינו כי ההטבה ניתנה לפי שעה לחודש ספטמבר ובעתיד ייבחנו שוב אם להעניק אותה פעם נוספת. סה"כ המהלך צפוי לעלות ללאומי כ-100 מיליון שקל. לקראת סוף פברואר השנה הציב בנק ישראל לבנקים יעד לתוכנית

ביום ראשון מאות אלפי לקוחות בנק לאומי הופתעו לקבל מסרונ חריג שמבשר להם על מענק כספי נאה של 500 שקלים. "אנו שמחים לעדכן אותך שבמסגרת מתווה ההקלות של הבנק ללקוחות, החלטנו להעניק לך מענק כספי חד פעמי בסך 500 שקל. המענק ניתן לך, בין היתר, על בסיס החיובים בכרטיס האשראי שלך בחודש ספטמבר". ואכן, לא כל הלקוחות נהנו מההטבה. בזמן שבבנק הפועלים, לשם ההשוואה העריפו לספק לכל הלקוחות מניות בשווי של פחות